

ook medegedeeld, dat de lengte van de eieren van een bepaald legsel van die soort varieerde tusschen 91 m.m. en 81 m.m. (gemiddelde lengte 82.5 m.m.). De eieren van dat bewuste legsel komen dus al heel veel overeen met de eieren van *T. schlegeli* uit de collectie van den Heer BERTHOLD, tenminste wat de lengte der eieren betreft ¹⁾. Wat de breedte der eieren aangaat, is er daarentegen nogal wat verschil te constateeren; die schommelde bij de eieren uit het legsel van *C. porosus* tusschen 49 m.m. en 47 m.m., bij

de (8) eieren van *T. schlegeli* tusschen 57 m.m. en 58.5 m.m.

Ofschoon ik voor mij de veronderstelling van den Heer WITKAMP, dat de door hem gevonden eieren afkomstig zouden zijn van *T. schlegeli*, voor juist houd, moet men — dit blijkt uit het voorgaande — toch wel voorzichtig zijn met uit verschillen in grootte van krokodilleneieren conclusies te trekken betreffende de soort, waartoe ze behooren. Want er zijn in dit verband nog enkele punten, waarop ik de aandacht der lezers zou willen vestigen, omdat ze m.i. nog lang niet voldoende zijn onder-

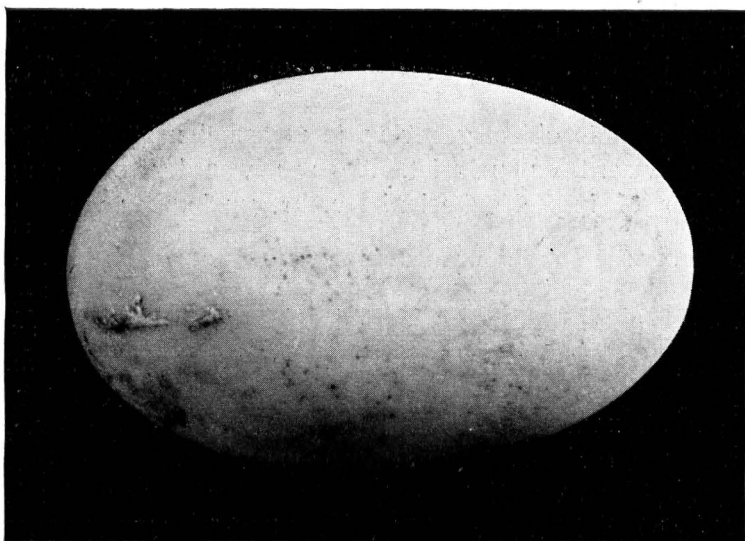

Fig. 1. Ei van *Tomistoma schlegeli*, No. 2 uit het staatje; iets verkleind.

zocht, hetgeen trouwens ook geen gemakkelijke zaak is. Namelijk of er eenig verband bestaat tusschen de grootte der eieren van een bepaald legsel en het aantal eieren daarvan. En voorts, of er verband bestaat tusschen den leeftijd van het dier en de grootte (resp. het aantal) der eieren van zijn legsel. Van drie *porosus*-legsels, waarvan het aantal eieren resp. bedroeg 32, 37 en 38, bleken de ♀ krokodillen, die ik bij de nesten schoot, in lengte te varieeren tusschen 2.75 M. en 3.50 M. (staart inbegrepen). Het lijkt mij nu niet onmogelijk, dat grootere (oudere) exemplaren van *C. porosus* in het algemeen ook grootere legsels hebben, d.w.z. wat het aantal eieren betreft, maar dat de eieren uit die legsels zelve kleiner zijn dan die uit legsels van jongere exemplaren. Ik bezit momenteel echter te weinig gegevens om dit te kunnen verifiëren.

Ten slotte nog dit, dat de eieren van *T. schlegeli* uit de collectie van den Heer BERTHOLD geen van alle een verdikking in het midden van de melkwitte eischal vertoonden. Medan, Augustus 1926.

VAN DER MEER MOHR.

¹⁾ Het langste ei uit een ander *porosus*-legsel mat zelfs 93 m.m.!

NOG IETS OVER DE REUZENVARANEN VAN KOMODO

Verleden jaar arriveerde te Priok een kleine expeditie uit Amerika, die tot doel had, voor het American Museum te New York (bekend om zijn mooie natuurgroepen) wat exemplaren van den grooten *Varanus komodoensis*, te verzamelen, waarover reeds vroeger in dit tijdschrift een en ander verteld is (jaarg. 1926, afl. 7). Het gezelschapje bestond uit den Heer

en Mevrouw Douglas BURDEN, Dr. DUNN, een Franschen jager uit Indo-China en een Chineeschen filmoperateur. Zij kregen van het Nederlandsch-Indische gouvernement verlof een tiental (later 15) exemplaren te bemachtigen op het eilandje Komodo, het hoofdverblijf dezer groote varanen. Ook werd tot hun beschikking gesteld het gouvernementsschipschip „Dog”, het onderzoekingsvaartuig van het laboratorium voor het Onderzoek der Zee. Terugkeerend van de expeditie, is het gezelschap zoo overhaast doorgereisd naar Amerika, dat wij omtrent de resultaten vrijwel niets meer vernomen hebben. De kapitein van de „Dog” vertelde mij er echter een en ander van, wat ik den lezers van de Tropische Natuur niet onthouden wil, te meer, daar ik er een paar aardige kiekjes bij kan voegen.

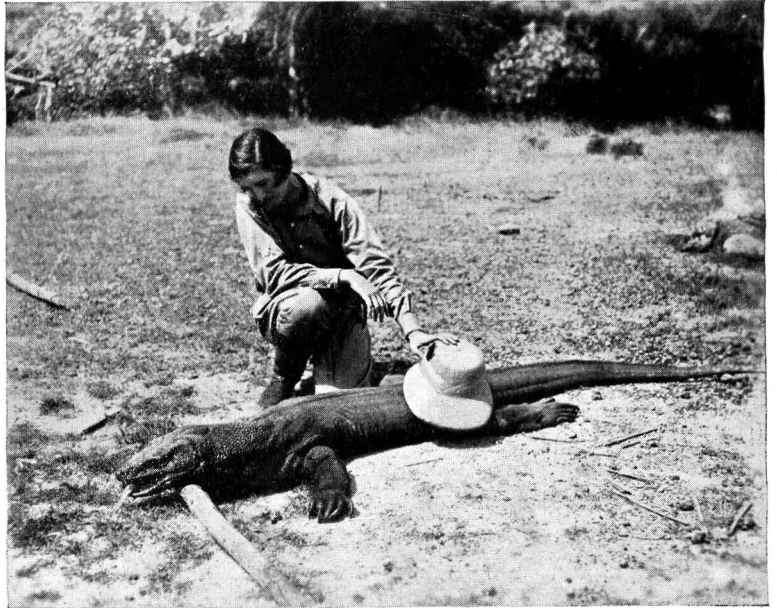

Fig. 1. Eén der buitgemaakte exemplaren van *Varanus komodoensis*.

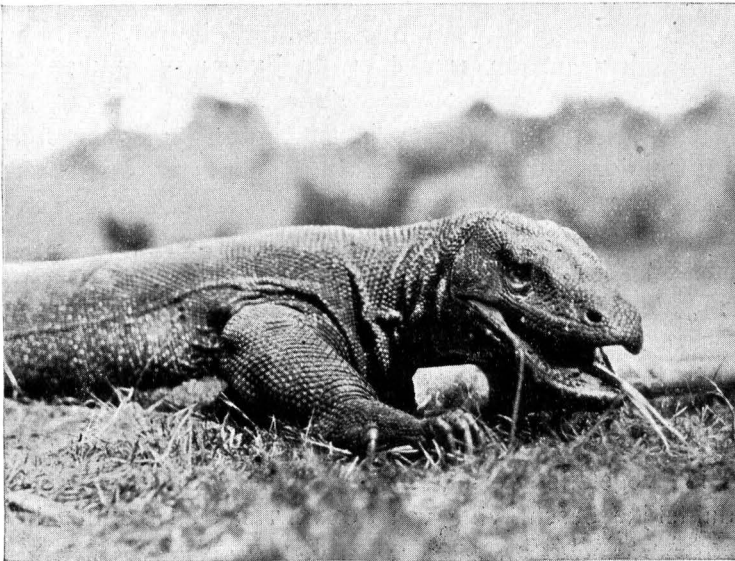

Fig. 2. Het voorstuk van den *Varanus* uit fig. 1, van dichterbij genomen

De *Varanus* komt op Komodo bij duizenden voor, maar leeft er toch niet zoo ongestoord, als men tot nu toe wel aannam. Er wordt namelijk vrij veel jacht op gemaakt door Chineezzen van omliggende eilanden, die blijkbaar uit het vet van den staart een hunner talrijke obats bereiden ¹⁾. Om ze te vangen werden door de expeditie een soort primitieve vallen opgesteld, met een half of een heel varken er in als lokaas. Voor den ingang was een lus opgehangen waar de *Varanus* in moest loopen en die dan dichttrok door het losspringen van een boomstammetje, dat een beetje kromgetrokken was en waaraan de lus hing. De reuk schijnt bijzonder

¹⁾ Naar ik vernam, is minjak minjawak een door de Chineezzen voor verschillende doeleinden aangewende olie, vooral voor brandwonden.

fijn ontwikkeld te zijn en lokte de dieren in den regel binnen het half uur naar den val. Men merkte verder op, dat ook het gezicht goed is, maar het gehoor slecht.

Met de levende varanen werden o.a. proeven genomen, hoe het met hun zwemkunst gesteld is. Op het droge Komodo hebben ze weinig gelegenheid deze gezonde sport te beoefenen anders dan in zee. Maar dat ze hier niet bang voor zijn, bleek meermalen bij de vervolging, als het opgejaagde dier uit eigen verkiezing een goed heenkomen in zee zocht. Men bracht nu een varaan in een bootje een flink eind in zee en liet hem dan los. Het bleek, dat het dier niet alleen goed zwemmen, maar ook uitstekend duiken kan! Onwillekeurig worden we hier even herinnerd aan de groote zee-hagedissen (*Amblyrhynchus cristatus*) van de Galapagos-eilanden, die in de branding leven en zich met zeewier voeden.

Met onzen varaan echter is het zoo ver nog niet. Zij geven nog de voorkeur aan dierlijk voedsel, al vond men in hun maag ook groote propfen gras. Vermoedelijk stellen ze zich hiermee slechts tevreden bij gebrek aan beter. Overigens vond men in de maag o.a. een stuk hertengewei en een andermaal vier karbouwenhoeven.

Aan boord gebracht, bleken ze niet ongevoelig voor zeeziekte te zijn en de weinig smakelijke maaginhoud, over het dek verspreid, droeg er niet toe bij het verblijf aan boord aangenamer te maken.

De kaken zijn bezet met een groot aantal gelijke, spitse tanden, zooals bij hagedissen regel is.

H.C.D.

POLYGONUM-VEGETATIES IN DE TROPEN

Polygonum-soorten treden niet vaak vegetatievormend op. In Europa, waar men het verst gevorderd is met het onderscheiden en beschrijven der vegetaties, zijn toch *Polygonum*-vegetaties zeldzaam en weinig opvallend gebleken. Het doel van de volgende regelen is er op te wijzen, dat zij in de tropen minder zeldzaam zijn en opvallender. Om de tropische *Polygonum*-vegetaties met de Europeesche te kunnen vergelijken veroorloof ik mij eerst de aandacht te vestigen op enkele der laatste.

De meest opvallende Europeesche *Polygonum*-vegetatie beschrijven SCHROETER en KIRCHNER in hun bekende boek: „Die Vegetation des Bodensees”. Het is er een van *Polygonum lapathifolium nodosum*. Deze *Polygonum* is een landplant, die graag op vochtige plaatsen, ook wel aan waterkanten, ja, zelfs wel in het water groeit, maar geen waterplant in den waren zin des woords is. Opmerkelijk is nu, dat aan den oever van het Meer van Constanz en van het Garda-Meer van dezen *Polygonum* een vorm gevonden is, die zich als waterplant gedraagt en uitgestrekte vegetaties vormt. Ik meen niet beter te kunnen doen, dan uit de belangwekkende en duidelijke beschrijving van SCHROETER en KIRCHNER het volgende te citeeren:

„Als wir am 20. September 1894 von Bodam her im Boote dem Einfluss der Aach uns näherten, fiel uns ein knallroter Streifen auf, der das Geschilf umsäumte und von dessen lichtem Grün scharf sich abhob. Wir waren beide höchstlichst gespannt, als was sich dieses merkwürdige, uns ganz neue Phänomen wohl entpuppen möchte. Bald löste sich das Rätsel: der dichten Mauer des Röhrichs ist zunächst eine Zone von *Phalaris arundinacea* vorgelagert mit vereinzelt *Carex*-büschen, dazwischen massenhaft *Nasturtium amphibium*, noch blühend!